

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ**

Кафедра теорії держави та права

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА МЕДІАЦІЇ

Назва освітньо-професійної програми	Право
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Вид навчальної дисципліни	обов'язкова
Мова викладання	українська
Рік навчання	третій

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
Протокол від 11.07.2025 № 11

СХВАЛЕНО

Вченою радою Навчально-
наукового інституту права та
інноваційної освіти
Протокол від 19.06.2025 №11

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «Право»

Ольга ЧЕПІК-ТРЕГУБЕНКО

Розглянуто на засіданні кафедри теорії держави та права Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти протокол від 12.06.2025 №20

Теорія і практика медіації. Робоча програма навчальної дисципліни. Дніпро: Дніпровський державний університет внутрішніх справ, 2025. 19 с.

РОЗРОБНИКИ:

1. завідувач кафедри теорії держави та права Дніпровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент Кулініч Ольга Олександрівна;
2. старший викладач кафедри теорії держави та права Дніпровського державного університету внутрішніх справ Лебедєва Юлія Владиславівна.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

1. перший проректор Дніпровського гуманітарного університету, к.ю.н., доцент Алфьорова Тетяна Миколаївна;
2. заступник начальника Криворізького відділу з надання безоплатної правничої допомоги Південно-Східного управління з надання безоплатної правничої допомоги Південно-Східного міжрегіонального центру з надання безоплатної правничої допомоги, медіатор Довгопол Павло Дмитрович.

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**
(додаток 1 до Робочої програми навчальної дисципліни)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів ЄКТС	3	3
Загальна кількість годин:	90	90
Рік підготовки:	3	3
Семестр:	1	1
Лекції	20	6
Семінарські	-	-
Практичні	10	10
Самостійна/індивідуальна робота	60	74
Індивідуальні завдання (курсова робота):	-	-
Підсумковий семестровий контроль:	Залік	Залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Метою вивчення навчальної дисципліни «Теорія і практика медіації» є набуття та поглиблення знань у сфері альтернативного вирішення спорів, зокрема медіації; формування вмінь і навичок ефективного застосування технік медіації на практиці; розвиток здатності до конструктивного врегулювання конфліктів у різних сферах суспільного життя; а також підготовка висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців, які володіють як ґрунтовними теоретичними знаннями, так і практичними навичками ведення медіаційного процесу відповідно до етичних стандартів та законодавства.

Очікувані результати навчання:

здатність аналізувати основні підходи, моделі та етапи медіаційного процесу; сформовані практичні навички ведення переговорів та застосування технік медіації; уміння визначати доцільність застосування медіації у конкретних конфліктних ситуаціях; знання етичних стандартів і правових основ діяльності медіатора..

Вивчення дисципліни забезпечує формування компетентностей за освітньою програмою:

Інтегральна компетентність – здатність розв’язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права.

Загальні компетентності:

ЗК 4 - Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 7 - Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 8 - Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Спеціальні компетентності:

СК 7 - Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні.

СК 8 - Здатність застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів.

СК 13 - Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

СК 16 - Здатність застосовувати сучасні методи та способи позасудового врегулювання конфлікту (спору).

Пререквізити: Теорія держави та права, Філософія права, Конфліктологія, Культура слова, Соціологія, Правознавство, Психологія.

Постреквізити: Конституційне право, Адміністративне право, Кримінальне право, Цивільне право, Практика Європейського суду з прав людини, Сучасні інформаційні технології та їх використання в правозастосовній діяльності.

Програмні результати навчання:

РН 7 - Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

РН 9 - Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.

РН 18 - Мати навички застосування сучасних методів та способів позасудового врегулювання конфлікту (спору).

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ ТА СТАНОВЛЕННЯ ІНСТИТУТУ МЕДІАЦІЇ**

Розкриття природи медіації, її виникнення та розвиток у міжнародному та національному контексті. Сучасне місце медіації у правовій системі. Основні моделі та підходи. Принципи, на яких ґрунтується процедура медіації. Законодавча база в Україні та правове регулювання в країнах ЄС. Перспективи застосування медіації в умовах трансформаційного періоду.

ТЕМА 2. ПРИРОДА КОНФЛІКТУ ТА ЙОГО РОЛЬ У МЕДІАЦІЙНОМУ ПРОЦЕСІ

Типологія конфліктів, їх структура, причини та наслідки. Методи ідентифікації конфліктів. Стратегії поведінки в ситуації конфлікту. Конфлікт як точка входу в медіаційний процес. Психологічні й правові аспекти конфлікту. Вплив суспільно-політичного контексту (воєнний стан) на динаміку конфліктів.

ТЕМА 3. УЧАСНИКИ МЕДІАЦІЇ: ПРАВА, ОБОВ'ЯЗКИ ТА ВЗАЄМОДІЯ

Характеристика сторін конфлікту, ролі медіатора та можливих інших учасників. Компетентності медіатора як фахівця: комунікативна, правова, конфліктологічна, процедурна. Етичні стандарти та професійна відповідальність. Вплив кризових умов на комунікацію сторін. Безпека та довіра як умови ефективної взаємодії.

ТЕМА 4. ПОЕТАПНА СТРУКТУРА МЕДІАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ

Ключові стадії медіації: від премедіації до постмедіації. Встановлення контакту, формулювання проблеми, аналіз інтересів, пошук рішень, укладення домовленостей. Документування результатів. Техніки роботи медіатора. Особливості онлайн-медіації та адаптація процедури в умовах обмежень воєнного часу.

ТЕМА 5. ЗАСТОСУВАННЯ МЕДІАЦІЇ В ПРАКТИЧНІЙ ЮРИДИЧНІЙ ТА СОЦІАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Практика медіації в різних галузях: судова система, адвокатура, ювенальна юстиція, трудові та сімейні спори, корпоративне середовище. Медіація у кримінальному процесі, адміністративних і цивільних справах. Роль медіації у підтримці соціальної стабільності під час воєнного стану. Приклади застосування у міжнародному контексті.

ТЕМА 6. ІНФРАСТРУКТУРА ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МЕДІАЦІЇ В УКРАЇНІ

Організаційні та інституційні основи функціонування медіації. Центри медіації, професійні об'єднання, стандарти підготовки медіаторів. Взаємодія з органами влади та правосуддя. Системні виклики розвитку інституту медіації в умовах війни та відбудови. Міжнародний досвід інституційного впровадження та співпраці.

4. СТРУКТУРА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ

Теми та план лекційних занять

Назва теми лекційного заняття	План лекційного заняття	Кількість годин
Тема 1. Поняття та становлення інституту	1. Поняття та ознаки медіації. 2. Історія становлення та розвиток медіації в Україні	2

медіації	та світі. 3. Основні принципи медіації. 4. Моделі та види медіації. 5. Законодавче регулювання медіації в Україні.	
Тема 2. Природа конфлікту та його роль у медіаційному процесі	1. Поняття та структура конфлікту. 2. Види та причини виникнення конфліктів. 3. Динаміка розвитку конфлікту. 4. Методи діагностики та аналізу конфлікту. 5. Стратегії поведінки у конфліктних ситуаціях.	4
Тема 3. Учасники медіації: права, обов'язки та взаємодія	1. Правовий статус сторін у медіаційному процесі. 2. Роль і функції медіатора. 3. Етичні стандарти та професійні вимоги до медіатора. 4. Основні компетентності медіатора. 5. Особливості участі інших суб'єктів у медіації.	4
Тема 4. Поетапна структура медіаційного процесу	1. Загальна характеристика процедури медіації. 2. Стадії медіаційного процесу. 3. Особливості підготовчого етапу та премедіації. 4. Досягнення домовленості та оформлення результатів медіації. 5. Особливості проведення медіації в умовах воєнного стану.	4
Тема 5. Застосування медіації в практичній юридичній та соціальній діяльності	1. Застосування медіації в діяльності суддів, адвокатів та інших юристів. 2. Медіація у сімейних та трудових спорах. 3. Медіація в адміністративному та кримінальному провадженні. 4. Особливості медіації у цивільному процесі. 5. Значення медіації в умовах воєнного стану та післявоєнного періоду.	4
Тема 6. Інфраструктура та перспективи розвитку медіації в Україні	1. Центри медіації та професійні об'єднання медіаторів. 2. Система підготовки та сертифікації медіаторів в Україні. 3. Взаємодія судової системи та медіаційних інституцій. 4. Міжнародний досвід розвитку медіаційної інфраструктури. 5. Перспективи розвитку медіації в Україні в контексті реформ та викликів воєнного часу.	2

Теми практичних занять

Назва теми семінарського або практичного заняття	Кількість годин
Тема 1. Поняття та становлення інституту медіації	2
Тема 2. Природа конфлікту та його роль у медіаційному процесі	2
Тема 3. Учасники медіації: права, обов'язки та взаємодія	2

Тема 4. Поетапна структура медіаційного процесу	2
Тема 5. Застосування медіації в практичній юридичній та соціальній діяльності	2

Теми для самостійної роботи

Назва теми самостійної роботи	Кількість годин
Тема 1. Поняття та становлення інституту медіації	10
Тема 2. Природа конфлікту та його роль у медіаційному процесі	10
Тема 3. Учасники медіації: права, обов'язки та взаємодія	10
Тема 4. Поетапна структура медіаційного процесу	10
Тема 5. Застосування медіації в практичній юридичній та соціальній діяльності	10
Тема 6. Інфраструктура та перспективи розвитку медіації в Україні	10

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

Теми та план лекційних занять

Назва теми лекційного заняття	План лекційного заняття	Кількість годин
Тема 1. Поняття та становлення інституту медіації	1. Поняття та ознаки медіації. 2. Історія становлення та розвиток медіації в Україні та світі. 3. Основні принципи медіації. 4. Моделі та види медіації. 5. Законодавче регулювання медіації в Україні.	2
Тема 2. Природа конфлікту та його роль у медіаційному процесі	1. Поняття та структура конфлікту. 2. Види та причини виникнення конфліктів. 3. Динаміка розвитку конфлікту. 4. Методи діагностики та аналізу конфлікту. 5. Стратегії поведінки у конфліктних ситуаціях.	2
Тема 3. Учасники медіації: права, обов'язки та взаємодія	1. Правовий статус сторін у медіаційному процесі. 2. Роль і функції медіатора. 3. Етичні стандарти та професійні вимоги до медіатора. 4. Основні компетентності медіатора. 5. Особливості участі інших суб'єктів у медіації.	2

Теми практичних занять

Назва теми семінарського або практичного заняття	Кількість годин
Тема 1. Поняття та становлення інституту медіації	2
Тема 2. Природа конфлікту та його роль у медіаційному процесі	2
Тема 3. Учасники медіації: права, обов'язки та взаємодія	2
Тема 4. Поетапна структура медіаційного процесу	2
Тема 5. Застосування медіації в практичній юридичній та соціальній діяльності	2

Теми для самостійної роботи

Назва теми самостійної роботи	Кількість годин
Тема 1. Поняття та становлення інституту медіації	10
Тема 2. Природа конфлікту та його роль у медіаційному процесі	12
Тема 3. Учасники медіації: права, обов'язки та взаємодія	12
Тема 4. Поетапна структура медіаційного процесу	12
Тема 5. Застосування медіації в практичній юридичній та соціальній діяльності	16
Тема 6. Інфраструктура та перспективи розвитку медіації в Україні	12

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ТА ЗАВДАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

1. Поняття медіації.
2. Ознаки медіації як альтернативного способу вирішення спорів.
3. Історія розвитку медіації у світі.
4. Історія розвитку медіації в Україні.
5. Основні принципи медіації.
6. Правова природа медіації.
7. Види медіації (трансформативна, фасилітативна, евалюативна).
8. Моделі медіації.
9. Порівняння медіації і третейського судочинства.
10. Порівняння медіації і судового процесу.
11. Закон України «Про медіацію»: основні положення.
12. Медіація у міжнародному праві.
13. Європейський досвід медіації.
14. Медіація в системі захисту прав людини.
15. Медіація як засіб правосуддя.
16. Автономія сторін у медіації.
17. Конфіденційність медіації.
18. Нейтральність і неупередженість медіатора.
19. Добровільність участі медіації.
20. Автономність учасників медіації.
21. Принцип добросовісності медіації.
22. Інклюзивність процесу медіації.
23. Активна участь сторін в медіації.
24. Автентичність угод.
25. Приклади моделей: трансформативна медіація.
26. Поняття конфлікту.
27. Структура конфлікту.
28. Види конфліктів.
29. Причини конфліктів.
30. Фази розвитку конфлікту в медіації.
31. Динаміка конфлікту в медіації.
32. Ескалація і деескалація в медіації.
33. Методи діагностики конфлікту в медіації.

34. Психологічний аналіз конфлікту в медіації.
35. Соціальні аспекти конфлікту в медіації.
36. Конфлікт як юридичний факт в медіації.
37. Стратегії поведінки сторін в медіації.
38. Техніки деескалації в медіації.
39. Конфліктогенність воєнного стану.
40. Роль медіації в попередженні ескалації.
41. Ключові точки втручання у медіації.
42. Цінності в конфліктній ситуації.
43. Моральна відповідальність сторін у медіації.
44. Конфлікт та довіра у медіації.
45. Конфлікт та комунікація у медіації.
46. Виявлення потреб сторін у медіації.
47. Позиції та інтереси сторін у медіації.
48. Інструменти аналізу (SWOT, fishbone).
49. Професійні інструменти діагностики у медіації.
50. Конфлікт у воєнний час.
51. Сторони конфлікту у медіації.
52. Представники сторін у медіації.
53. Роль адвокатів у медіації.
54. Психологи в медіації.
55. Соціальні працівники в медіації.
56. Роль медіатора.
57. Компетенції медіатора: конфліктологічна.
58. Комунікативна компетенція в медіації.
59. Процедурна компетенція в медіації.
60. Правова компетенція в медіації.
61. Рефлексивна компетенція в медіації.
62. Особистісні якості медіатора.
63. Професійні стандарти в медіації.
64. Етичний кодекс медіатора.
65. Конфлікт інтересів у медіації.
66. Гарантії нейтральності в медіації.
67. Забезпечення безпеки в медіації.
68. Техніки активного слухання в процедурі медіації.
69. Невербальна комунікація в медіації.
70. Методи постановки питань у медіації.
71. Перефразування в медіації.
72. Робота з емоціями в медіації.
73. Управління напругою в медіації.
74. Психологічні пастки в медіації.
75. Медіатор як фасилітатор у медіації.
76. Медіатор як evaluator.
77. Аутсорсинг допоміжних фахівців.
78. Юридичні засади участі сторін у медіації.

79. Конфіденційність і етика в медіації.
80. Специфіка медіації у воєнному стані.
81. Загальна характеристика медіаційного процесу.
82. Премедіація: підготовка.
83. Визначення питань та тем медіації.
84. Інтерв'ю сторін в медіації.
85. Складання порядку денного в медіаційній процедурі.
86. Аналіз інтересів в медіації.
87. Генерація варіантів рішень в медіації.
88. Оцінка альтернатив в медіації.
89. Досягнення угоди в медіації.
90. Формулювання угоди в медіації.
91. Документування в медіації.
92. Постмедіація.
93. Роль фасилітації.
94. Питання структурування в медіації.
95. Онлайн-медіація: етапи.
96. Адаптація до кризових ситуацій в медіації.
97. Вимірювання результатів в рамках медіації.
98. Функція моніторингу в медіації.
99. Виконання угоди медіації.
100. Особливості проведення медіації у воєнний час.

6. КРИТЕРІЇ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Для навчальної дисципліни «Теорія і практика медіації» засобами діагностики знань (успішності навчання) виступають: залік, стандартизовані тести, реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Підсумковий семестровий контроль успішності проводиться у формі заліку з відповідної освітньої компоненти або його окремої завершеної частини в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою навчальною програмою, і у строки, встановлені навчальним планом та розкладом.

Підсумковий семестровий контроль буде сформовано з 30-ти білетів за єдиним принципом: кожен білет містить теоретичну та практичну частини. Теоретична частина містить два питання; практична частина – одне практичне завдання (задача). Максимальний час для підготовки до екзамену дається – 30 хвилин. Кожне питання викладачем оцінюється окремо. Максимальна кількість балів за підсумковий контроль не більше 50 балів.

У разі настання обставин непереборної сили (форсмажорних обставин) контрольні заходи можуть проводитися з використанням технологій дистанційного навчання. Системою буде обрано по 50 тестових питань з дисципліни, кожне з яких оцінено у 1 бал. Відведений час для проходження тесту – 100 хвилин. Максимально можливий результат особи, яка складає

підсумковий семестровий контроль за відповіді на тестові запитання може скласти 50 балів. Відповідь на кожне з запитань оцінюється в 0 або 1 тестових балів: якщо вказано правильну відповідь – 1 бал; неправильну відповідь – 0 балів.

При оголошенні сигналу «Повітряна тривога» здобувачі вищої освіти залишають роботи в аудиторії та проходять у сховище до сигналу «Відбій повітряної тривоги». Час «Повітряної тривоги» не враховується у загальний термін підсумкового контролю.

ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота/ Індивідуальна робота	Залік (З) / ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 40	≤ 10	
≤ 50		≤ 50
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З ≤ 100		
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК + Е ≤ 100		

ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота/ Індивідуальна робота	Залік (З) / ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 20	≤ 30	
≤ 50		≤ 50
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З ≤ 100		
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК + Е ≤ 100		

**Критерії оцінювання аудиторної роботи здобувачів вищої освіти
(денна та заочна форми навчання)**

БАЛЛ	ПОЯСНЕННЯ
5	Високий рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані в повному обсязі. Під час заняття продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується на глибокому знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики.
4	Невисокий рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі передбачені планом заняття навчальні завдання виконані в повному обсязі з неістотними неточностями . Під час заняття продемонстрована ініціативність. Відповіді на питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтується на знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики.

3	Достатній рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, у цілому засвоєні ; практичні навички та вміння мають поверхневий характер , потребують подальшого напрацювання та закріплення; навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані , деякі види завдань виконані з помилками .
2	Недостатній рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні частково , прогалини у знаннях не носять істотного характеру ; практичні навички та вміння сформовані недостатньо ; більшість навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань містять істотні помилки , які потребують подальшого усунення.
1	Мінімальний рівень компетентностей. Здобувач не готовий до заняття , не знає більшої частини програмного матеріалу, з труднощами виконує завдання, невпевнено відтворює терміни і поняття, що розглядалися під час заняття, допускає змістовні помилки , не володіє відповідними вміннями і навичками, необхідними для розв'язання професійних завдань.
0	Незадовільний рівень компетентностей. Здобувач вищої освіти відсутній на занятті.

Критерії оцінювання самостійної роботи (денна форма навчання)

Максимум 10 балів	
Підготовка словника юридичних термінів з тем курсу	до 4 балів
Підготовка презентації з навчальної теми чи з окремого питання	до 10 балів
Підготовка доповіді	5
Виконання індивідуальних творчих завдань (за погодженням з викладачем та відповідно до програми курсу)	до 10 балів
Підготовка та розробка схем та таблиць	5-8 балів
Підготовка тез наукових доповідей, статей та участь у конференціях, круглих столах	до 10 балів

Критерії оцінювання самостійної роботи (заочна форма навчання)

Максимум 30 балів	
Підготовка словника юридичних термінів з тем курсу	до 8 балів
Підготовка презентації з навчальної теми чи з окремого питання	до 15 балів
Підготовка доповіді	5
Виконання індивідуальних творчих завдань (за погодженням з викладачем та відповідно до програми курсу)	до 10 балів
Підготовка та розробка схем та таблиць	15 балів
Підготовка тез наукових доповідей, статей та участь у конференціях, круглих столах	до 30 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
	Залік	Екзамен/ диференційований залік	Оцінка	Пояснення
90-100	зараховано	Відмінно	A	« Відмінно » - теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані в повному обсязі.
83-89		Добре	B	« Дуже добре » - теоретичний зміст курсу засвоєний в повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близько до максимальної.
75-82			C	« Добре » - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком; в основному сформовані практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками.
68-74		Задовільно	D	« Задовільно » - теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю; але прогалини не носять істотного характеру; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; більшість передбачених РПНД навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
60-67			E	« Достатньо » - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовано деякі практичні навички роботи; частина передбачених РПНД навчальних завдань не виконані або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	не зараховано	Не задовільно	FX	« Умовно незадовільно » - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовані необхідні практичні навички роботи; більшість навчальних завдань не виконано або якість їх виконання оцінено кількістю балів, близько до мінімальної; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання).
1-34			F	« Безумовно незадовільно » - теоретичний зміст курсу не засвоєний; не сформовані необхідні практичні навички роботи; всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки або не виконані взагалі; додаткова самостійна робота над

				матеріалом курсу не призведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань.
--	--	--	--	--

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧЕНО НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ

Інформаційне та методичне забезпечення навчальної дисципліни:
схеми та таблиці, презентації, відео, аудіо програвач, крейдово-магнітна дошка, проектор.

8.ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основні нормативні акти:

1. Декларація про державний суверенітет України. *Відомості Верховної Ради України*. 1990. № 31. Ст. 429.
2. Конституція України від 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про відновлення дії окремих положень Конституції України» від 21 лютого 2014 р. *Офіційний вісник*. 2014. № 19. Ст. 583).
3. Про правонаступництво України: Закон України 12 вересня 1991 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 46. Ст. 617.
4. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 50. Ст. 540.
5. Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Першого протоколу та протоколів № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції: Закон України від 17 липня 1997 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 40. Ст. 263.
6. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 17 липня 2006 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 30. Ст. 260.
7. Про практику застосування судами законодавства, яким передбачені права потерпілих від злочинів. Постанова Пленуму № 13 Верховного Суду України від 02.07.2004 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013700-04>
8. Віденська конвенція про право міжнародних договорів. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_118
9. Статут Організації Об'єднаних Націй. URL: http://www.un.org.ua/images/documeNets/3718/UN%20Charter_UkraiN%20iaN%20.pdf
10. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. *Офіційний вісник України*. 2008. № 93. Ст. 3103.
11. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_043

12. Міжнародний пакт про соціальні, економічні і культурні права від 16 грудня 1966 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_042
13. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/984_011
14. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04 листопада 1950 р., з поправками, внесеними відповідно до положень Протоколів № 11 та № 14 URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004
15. Резолюція № 690 (1979) Парламентської асамблеї Ради Європи «Декларація про поліцію». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_803
16. Європейський кодекс поліцейської етики. URL: <http://www.legislationline.org/documents/action/popup/id/8117>
17. Віденська декларація та Програма дій. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_504
18. Європейська соціальна хартія (переглянута). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062
19. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085
20. Конвенція про рабство від 25 вересня 1926 року із змінами, внесеними Протоколом від 7 грудня 1953 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_161
21. Додаткова конвенція про скасування рабства, работоргівлі та інститутів і звичаїв подібних до рабства. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_160
22. Конвенція про права дитини. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021
23. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_105.
24. Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_207.
25. Всесвітня програма дій стосовно інвалідів. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_427
26. Конвенція про права інвалідів від 13.12.2006. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_g71.
27. Стандартні правила забезпечення рівних можливостей для інвалідів 1993 року. URL: http://npu.edu.ua/!e-book/book/html/D/ikpp_kpp_Sozhialno-pravovuy_zahust_ditey/100.html
28. Конвенція МОП № 159 Про професійну реабілітацію та зайнятість інвалідів від 20.06.1983 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_065.
29. Принципи Організації Об'єднаних Націй стосовно літніх людей. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_314
30. Про медіацію: Закон України від 16 листопада 2021 року. (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2021. № 875-IX. Ст. 8.

31. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02.06.2011 р. № 3460-VI : станом на 3 серп. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text>.

32. Про затвердження Класифікатора соціальних послуг : Наказ М-ва соц. політики України від 23.06.2020 р. № 429. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0643-20#Text>.

Підручники:

1. Медіація у професійній діяльності юриста : підручник / авт. кол.: Т. Білик, Р. Гаврилюк, І. Городиський та ін.; за ред. Н. Крестовської, Л. Романадзе. Одеса: Екологія, 2019. 456 с.
2. Практичне застосування медіації: практично-методичний посібник викладача / укл.: В. Каневська, К. Наровська. Київ, 2016. URL: http://www.fair.org.ua/content/library_doc/Curriculum_Mediation_print.pdf

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Мирне вирішення сімейних спорів: метод. рек. / Ганна Гаро та ін. ; Нац. асоц. адвокатів України, Секція з сімейн. права. Харків : Фактор, 2019. 78 с.
2. Практичне застосування медіації: практично-методичний посібник викладача / укл.: В. Каневська, К. Наровська. Київ, 2016. URL: http://www.fair.org.ua/content/library_doc/Curriculum_Mediation_print.pdf

Монографії та інші наукові видання:

1. Біцай А. В. Участь адвоката в медіації: монографія /; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. Г. Яновської ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Правова єдність : Алерта, 2017. 259 с.
2. Мазаракі Н. А. Медіація в Україні: теорія та практика: монографія. Київ : Інститут законодавства ВР України, 2018. 276 с.
3. Нестор Н. В. Запровадження медіації в кримінальному процесі України: проблеми теорії та практики : монографія. К.: Алерта, 2018. 182 с.
4. Mediation as a conflict resolution tool in criminal proceedings in the context of martial law / O. Khovpun et al. *Social Legal Studios*. 2024. Vol. 7, no. 1. P. 264–272. URL: <https://doi.org/10.32518/sals2.2024.264>.
5. Malinnikova D. K. Family mediation as an effective means of disput resolution in the conditions of martial law in Ukraine. *Scientific notes of Taurida National V.I. Vernadsky University. Series: Juridical Sciences*. 2024. No. 1. P. 36–40. URL: <https://doi.org/10.32782/tnu-2707-0581/2024.1/07>.
6. Rizenko O. V. Mediation in the administrative process. *Analytical and Comparative Jurisprudence*. 2024. No. 1. P. 437–440. URL: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.01.77>.
7. Gerasimchuk S. S. Mediation as a type of alternative dispute resolution: definition, advantages and disadvantages. *Uzhhorod National University Herald. Series: Law*. 2024. Vol. 1, no. 82. P. 270–274. URL: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.82.1.41>.

8. Korolenko V. M. Mediation during court proceedings in the context of the timeliness of consideration and resolution of civil cases. *Juridical scientific and electronic journal*. 2024. No. 2. P. 530–534. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-2/131>.

Інші джерела:

1. Боженко Н. В. Адміністративно-правове забезпечення медіації як способу вирішення адміністративних спорів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07/; Запоріж. нац. ун-т. Запоріжжя, 2018. - 15 с.
2. Йосипенко С. Т. Медіація як спосіб вирішення спорів у приватно-правових відносинах : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 /; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2019. - 19 с.
3. Красіловська З.В. Становлення інституту медіації в системі публічного управління: теоретико-правовий аспект: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.01 /; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Одес. регіон. ін-т держ. упр. - Одеса, 2017. - 20 с. : рис.
4. Ковіненко О.О., Кулініч О.О. Шляхи інтеграції медіації через розгляд ролі судової риторики у проведенні медіаційної процедури: українське судочинство та зарубіжний досвід / Збірник тез ДДУВС, листопад 2023. С. 84-87.
5. Кулініч О.О. Вирішення конфліктів через медіацію у діяльності адвокатів: теоретико-правовий аспект. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2021. Спеціальний випуск № 2. (Index Copernicus International, Польща). С. 329-334.
6. Лебедева Ю. В. До питання законодавчого регулювання медіації в Україні та ЄС. *Розвиток науки та техніки: проблеми і перспективи* : матеріали Міжнар. науково-практ. конф., м. Київ. 2021. С. 83–85.
7. Лебедева Ю. В. До питання медіації в адміністрації в адміністративному судочинстві. *Медіація як спосіб вирішення приватно- та публічно-правових спорів* : матеріали Міжнар. науково-практ. конф., м. Дніпро, 30 листоп. 2021 р. 2021. С. 195–198.
8. Особливості розгляду сімейних спорів : матеріали круглого столу, м. Одеса, 17 жовт. 2016 р. / Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.", Каф. цивіл. процесу; Т. А. Стоянова, І. А. Яніцька. Одеса : Юридична література, 2016. 103 с.
9. Поліщук М. Я. Медіація як спосіб вирішення цивільно-правових спорів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 /; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2017. 18 с.
10. Що українці знають і думають про права людини: загальнонаціональне дослідження. І. Бекешкіна, Т. Печончик, В. Яворський та ін.; під заг. ред. Т. Печончик. Київ, 2017. 308 с.

Інтернет-ресурси:

1. <http://www.un.org/> – Офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй (ООН)
2. http://ec.europa.eu/world/enp/index_en.htm – Офіційний сайт

Європейської політики сусідства

3. <http://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/> – Офіційний сайт Представництва Європейського Союзу в Україні
4. <http://www.coe.int/> – Офіційний портал Ради Європи
5. <http://www.coe.kiev.ua/> – Офіційний сайт Бюро інформації Ради Європи в Україні (архівний)
6. <http://www.osce.org> – Офіційний сайт Організації з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ)
7. <https://www.ohchr.org> – Офіційний сайт Управління Верховного комісара ООН з прав людини (УВКПЛ)
8. <https://www.echr.coe.int> – Офіційний портал Європейського суду з прав людини
9. <https://www.amnesty.org> – Офіційний сайт міжнародної правозахисної організації Amnesty International
10. <https://www.hrw.org> – Офіційний сайт міжнародної правозахисної організації Human Rights Watch
11. <https://freedomhouse.org> – Офіційний сайт правозахисної організації Freedom House
12. <https://www.icc-cpi.int> – Офіційний сайт Міжнародного кримінального суду
13. <https://www.unhcr.org> – Офіційний сайт Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН)
14. <https://www.equalityhumanrights.com> – Офіційний сайт Комісії з питань рівності та прав людини (Велика Британія)
15. <https://www.ombudsman.gov.ua> – Офіційний сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

**Завідувач кафедри
теорії держави та права**

Ольга КУЛІНІЧ

[illegible]